

Grums kommun

kommunstyrelse@grums.se

Beslut för grundsärskola

---

efter prioriterad tillsyn i Jättestenskolans
grundsärskola

i Grums kommun

Tillsyn i Jättestenskolans grundskola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Grums kommun under våren 2015. Jättestenskolans grundskola besöktes av Skolinspektionen den 19 - 20 maj 2015.

Måluppfyllelse och resultat

I Skolverkets officiella statistik saknas kunskapsresultat för Jättestensskolans grundskola och skolan har inte heller någon egen sammanställning av elevernas kunskapsresultat. Både rektor, lärare och representanter för elevhälsan har uppgett att eleverna är trygga och att det råder studiero i klassrummet.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2015-09-14
3. Bedömning och betygssättning	Föreläggande	2015-09-14
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-09-14
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-09-14

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn har visat att det finns brister inom flera områden som rektor och huvudman måste åtgärda för att eleverna i Jättestensskolans grundsärskola ska få den utbildning de har rätt till och för att eleverna ska ges möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Tillsynen visar att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet i grundsärskolan. Dokumentation av kvalitetsarbete saknas. Kunskapsresultaten följs upp av lärarna på individnivå men det finns inga samlade resultat av kunskaper eller andra processer som leder fram till de nationella målen. Ett exempel på process som inte följts upp är elevhälsans arbete i grundsärskolan. Det framkommer att grundsärskolan använder endast delar av elevhälsan och att elevhälsan inte används i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete och sällan i elevärenden från grundsärskolan. Elevhälsans arbete att bistå rektor i att se till att en elevs behov skyndsamt utreds när det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar är viktigt. Inspektionen visar att detta arbete inte är tillräckligt. Ansvariga på skolan utreder inte en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt eftersom det inte kommer fram till rektor då extra

Beslut

2015-07-14

4 (20)

Dnr 43 - 2015:504

anpassningar inte varit tillräckliga för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detta innebär att det finns elever i behov av särskilt stöd som inte får det stöd de har rätt till.

För att utbildningen ska utvecklas krävs, förutom ett systematiskt kvalitetsarbete, att lärarna samarbetar. Inspektionen visar att inte alla lärare som undervisar grundsärskolans elever samverkar med varandra. Det gäller generellt men också specifikt när det gäller bedömning av elevernas kunskapsutveckling. Lärare som undervisar grundsärskolans elever är osäkra på hur de ska bedöma utifrån grundsärskolans kursplaner. Rektor har inte säkerställt att bedömningen av elevernas kunskapsutveckling är likvärdig och att den genomförs på ett korrekt sätt.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Grums kommun att senast den 14 september 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Grums kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§)

skollagen; Läroplan för grundsärskolan 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Rektor ska se till att de elever som är i behov av särskilt stöd ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleverna ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering till bedömning av brist

Skollagen anger att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om enutredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska ha eller hon ges sådant stöd.

Enligt rektor finns det en tendens att personalen på grundsärskolan håller på med extra anpassningar för länge och att de därmed inte signalerar till rektor om behov av särskilt stöd kan antas föreligga. Detta beror, enligt rektorn, på att grundsärskolans personal är så vana vid att göra olika extra anpassningar att det hinner gå för långt tid innan de anmäler stödbehovet till rektor. Om stödbehov anmäls utreds detta av elevhälsan och rektor fattar beslut om särskilt stöd i de fall rektor bedömt att behovet finns. Enligt rektor och elevhälsan fungerar denna rutin väl. Rektor uppger sig inte ha fullt klart för sig om arbetet med extra anpassningar fungerar i de ämnen där grundsärskolans elever undervisas av grundskolans lärare.

Av det material som skolan skickat in till Skolinspektionen inför tillsynen framgår att det finns några elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i vissa ämnen, i något fall i samtliga ämnen. Trots detta har inte rektor, enligt egen utsaga, fått någon indikation på att eleverna kan behöva särskilt stöd. Det finns inte heller några beslut för dessa elever om att inte upprätta åtgärdprogram. Elevhälsans personal har inte varit inblandad i dessa fall. Enligt de lärare som intervjuats har dessa elever klara behov av särskilt stöd men det har inte anmälts varken till elevhälsan eller till rektor. Rektor kommenterar dessa fall som exempel på fall där grundsärskolan gjort extra anpassningar men inte anmält behovet av särskilt stöd till rektor eller elevhälsan. Enligt rektor finns det därför elever i grundsärskolan som inte får det särskilda stöd de har rätt till.

Representanter för elevhälsan, som är gemensam med grundskolan på Jättestensskolan, säger vid intervjun att de inte är lika engagerade i grundsärskolan och att de inte "bollar" frågor om särskilt stöd på samma sätt med grundsärskolans lärare som de gör med grundskolans lärare. På de möten som elevhälsoteamet har och på de elevvårdskonferenser som görs kommer ärenden som rör grundsärskolan sällan upp. Det beror på att det inte finns någon särskild tid där grundsärskolan diskuteras. Tidigare hade elevhälsan avsatt tid för grundsärskolan och då användes den tiden enbart till frågor som rörde grundsärskolan. Som det är organiserat nu försvinner grundsärskolan i grundskolans verksamhet, enligt representanter för elevhälsan.

De lärare som intervjuats anser att det är mycket svårt att arbeta med extra anpassningar för grundsärskolans elever. Det gäller i första hand de lärare som till största delen undervisar på grundskolan. "Det är otroligt svårt och vissa hinder är kopplade till elevernas handikapp och jag har ingen utbildning eller kunskap kring det". På frågan om de inte kan använda elevhälsan som stöd så svarar lärarna att de inte ens funderat på det. Det blir ofta "hemmasnickrade" lösningar. Lärarna menar att det inte funnits några diskussioner kring extra anpassningar och särskilt stöd i grundsärskolan, varken generellt eller utifrån enskilda elever. De menar också att det finns ett stort behov av detta och ger flera exempel på situationer där de känner sig otillräckliga i mötet med elever med handikapp som försvårar undervisningen.

Utredningen visar att rektor inte ser till att elevens behov skyndsamt utreds när det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detta eftersom lärarna inte anmäler till rektor när elever befaras att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av utredningen framgår också att det finns elever på grundsärskolan som inte får det särskilda stöd de

behöver för att de ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering till föreläggande som ingripande

Grums kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Grums kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärares bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Grums kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Läraren utvärderar elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven. (11 kap. 22-23 §§ skollagen, Läroplan för grundsärskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att lärarna betygsätter eleverna utifrån de nationella kunskapskrav som finns för det ämne som eleven läser. Om en elev i grundsärskolan har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, ska lärarna vid betygssättning endast tillämpa grundskolans kunskapskrav.

Motivering till bedömning av brist

Av grundsärskolans läroplan framgår bland annat att läraren, utifrån kursplanernas krav, allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Enligt skollagen ska betyg bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i förhållande till kunskapskraven.

Enligt rektor har han, särskilt när det gäller de praktiskt estetiska ämnena, haft dialoger med lärarna angående betygssättningen av eleverna. Enligt lärarna finns det trots detta en stor osäkerhet kring hur de ska bedöma grundsärskolans elever, särskilt bland lärarna i grundskolan. Lärarna uppger vid intervjun exempelvis att de inte känner till att de inte kan sätta betyget F på de elever som tillhör grundsärskolan och att de inte fått någon utbildning i grundsärskolans styrdokument. Det framgår också av intervjun med lärarna att de lärare som undervisar elever från grundsärskolan i grundskolan inte har träffats och diskuterat grundsärskolans betygskriterier och vad som skiljer sig åt mellan de styrdokument som tillämpas i grundskolan och grundsärskolan när det gäller betyg och bedömning. "Vi har inte diskuterat värdeordens betydelse i sarskolan, vi gör inte saker tillsammans inte ens diskussioner, vi samarbetar inte på det sättet. Vi diskuterar detta alltför lite". Enligt lärarna har endast de lärare som arbetar på grundsärskolan fått utbildning i grundsärskolans läroplan. Det finns därför, enligt lärarna, risk för att elever fått felaktigt satta betyg. Lärarna ger vid intervjun exempel på att det finns en elev i grundsärskolan som läser vissa ämnen enligt grundskolans kursplan men som betygsätts utifrån kraven i grundsärskolans kursplan i samma ämnen för det fall eleven inte når kunskapskraven i grundskoleämnet. Eleven har enligt lärarna inte fått något stöd i syfte att nå kunskapskraven i ämnet enligt grundskolans kursplan och inget åtgärdsprogram har upprättats. Lärarna vet inte om detta är rätt sätt att betygsätta eleverna. Det finns även, enligt lärarna, elever som i vissa ämnen bedömts efter grundskolans kunskapskrav men fått betyg i ämnet i grundsärskolan. Enligt lärarna är de inte säkra på hur betygssättningen i sarskolan ska ske och de anser att de behöver diskutera detta mer och få utbildning.

Det framkommer när Skolinspektionen granskar betygskatalogerna att det förekommer att elever fått betyg enligt både grundsärskolans och grundskolans kursplaner i samma ämne.

Av Skolinspektionens utredning framgår att lärarna inte utvärderar elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven. Lärarna har själva uppgett att det kan finnas elever som har blivit felaktigt utvärderade och betygssatta på grund av att lärarna är osäkra på hur de ska bedöma eleverna utifrån kunskapskraven i grundsärskolans kursplan. De lärare som undervisar elever från grundsärskolan i grundskolan har vidare uppgett att de inte fått någon utbildning i grundsärskolans styrdokument och att de inte heller diskuterat betyg och bedömning i grundsärskolan. I utredningen har det också framkommit att det förekommer att elever får betyg enligt både grundsärskolans och grundskolans kursplaner i samma ämne under samma period.

Motivering till föreläggande som ingripande

Grums kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Grums kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Grums kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål.

Rektorn ska se till att elevhälsan främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja grundskolans elevers utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Enligt grundskolans läroplan ska skolan ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare anges i läroplanen att lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Rektor har ett särskilt ansvar för att samverkansformer utvecklas.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas en elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 277) anges att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv.

Det finns, enligt lärarna, ingen samverkan mellan lärarna i grundskolan och grundskolans lärare, som undervisar grundskolans elever i exempelvis praktiskt- estetiska ämnen, i syfte att stödja elevens utveckling mot målen. Lärarna uppger vidare att det inte har skapats någon sådan yta för samverkan på skolan. Det framkommer, vid lärarintervjun, att även de olika

undervisningsgrupperna i särskolan inte samverkar med tydligt syfte att utveckla utbildningen.

I intervju med rektorn framkommer att det finns en inkluderande tanke att grundsärskolan ska vara en del av hela skolans verksamhet. I samband med att skolan byggdes om har grundsärskolan placerats mitt i skolbyggnaden för att tydligare få in grundsärskolan som en naturlig del i skolan. Samverkan mellan samtliga lärare, så som pedagogiska träffar sker dock inte och inte heller sker det ämnesträffar eller arbetslagsträffar utifrån grundsärskolans behov och utveckling, enligt rektorn. Om det händer så är det kring speciella elever, uppger rektor.

Enligt rektorn har han gjort vissa insatser för att förbättra samverkan och en viss utveckling har skett, men ännu är inte den samverkan som sker tillräckligt bra. Som tidigare beskrivits konstaterar lärarna att samverkan saknas främst mellan de lärare som undervisar även i grundskolan eftersom den tid som finns för diskussioner och annat går till diskussioner i grundskolan. Men även mellan de olika undervisningsgrupperna på särskolan saknas samverkan enligt lärarnas bedömning.

I de skriftliga svar som rektor lämnat inför tillsynen framkommer att grundsärskolans elever har tillgång till samma elevhälsa som finns för hela skolan. Denna elevhälsa består av en skolsköterska, en kurator, en specialpedagog, en studie- och yrkesvägledare samt rektor. Psykolog köps in för att främst göra utredningar, flera olika psykologer används. Elevhälsan träffas regelbundet. På dessa träffar diskuteras i första hand grundskolan. Enligt elevhälsan är "grundsärskolan är en tightare grupp och är duktiga på vad de gör, eleverna når grundsärskolans krav så de rullar på". Enligt personalen i elevhälsan finns inga särskilda möten där elevhälsoteamet endast diskuterar grundsärskolan. Elevhälsans personal ger exempel på individuella insatser som att skapa relationer med eleverna, men någon samlad insats när det gäller hälsofrämjande och förebyggande arbete på grundsärskolan görs inte enligt både personalen på grundsärskolan och elevhälsoteamet.

Det framkommer i intervju med eleverna att de känner till att det finns en skolsköterska, studie- och yrkesvägledare och en kurator på skolan. Ingen av dessa besöker klassrummen, enligt eleverna, men de uppger att de kan gå till skolsköterskan och kuratorn vid behov.

Lärarna i grundsärskolan uppger att de sällan använder hela elevhälsan eftersom de själva är så nära eleverna men att de söker upp skolsköterskan vid behov. Vidare uppger lärarna att elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande för grundsärskolan och att de inte heller träffar

grundsärskolans arbetslag. Skolsköterskan genomför dock det program som lagen anger för grundsärskolans elever, uppger lärarna.

Enligt representanterna för elevhälsan genomför skolsköterska hälsosamtal med eleverna i grundsärskolan. De uppger vidare att de framöver har tänkt att gå ut i arbetslagen och prata om förebyggande arbete.

När grundsärskolans lärare genomför utredningar om en elev är i behov av särskilt stöd är elevhälsan inte alltid involverad i detta, uppger elevhälsans representanter. Men de är delaktiga i upprättandet av åtgärdsprogram om ärendet når dem (se ovan).

Rektors uppfattning är att ärenden kring grundsärskolans elever inte lyfts i elevhälsan. De löser mycket själva i verksamheten, enligt rektorn.

Utredningen visar att inte alla lärare som undervisar grundsärskolans elever samverkar med varandra i tillräcklig omfattning. Viss samverkan sker mellan de lärare som har klasserna i de flesta ämnen, medan samverkan med lärare i praktiska och estetiska ämnen saknas. Rektor tar inte ett tillräckligt ansvar för att lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Utredningen visar vidare att elevhälsan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Det finns elevhälsa för grundskolan som kan användas av grundsärskolan. Av både intervjuer med lärarna och representanter för elevhälsans framkommer emellertid att elevhälsan inte genomför några förebyggande och hälsofrämjande insatser, utöver skolsköterskans hälsosamtal, för eleverna i grundsärskolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Grums kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Grums kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget

identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Grums kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för grundsärskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundsärskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundsärskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp grundsärskolans resultat, analysera dessa och besluta om nödvändiga åtgärder utifrån de behov som framkommer vid analysen. Rektorn ska också planera för, och se till att åtgärderna genomförs.

Rektor ska se till att uppföljning, beslut om åtgärder och planering för att genomföra dessa dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet

ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Vidare anges i skollagen att om det kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen har rektorn ansvaret för skolans resultat och ansvarar för att resultaten följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Skolinspektionen har inför tillsynen efterfrågat dokumentation kring det systematiska kvalitetsarbetet vid skolenheten. Det har inte kommit in någon sådan dokumentation och rektorn uppger i intervju att anledningen är att sådan dokumentation saknas. Enligt rektorn finns det inte någon sammanställning av grundsärskolans resultat. Enligt rektorn har det systematiska kvalitetsarbetet inte nått grundsärskolan ännu. På grundskolan har de börjat upparbeta ett systematiskt kvalitetsarbete och detta kommer också att genomföras på grundsärskolan. Som läget är nu finns inte den systematiken på grundsärskolan, enligt rektorn. Huvudmannen kräver heller inget som är dokumenterat. I verksamhetsredovisningen som rektorn gör till politikerna redovisar han hela skolan och enligt rektor antar politikerna att redovisningen också gäller grundsärskolan. I princip redovisas endast sarskolelevernas betyg. Rektorn uppger att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling med en blankett kallad "omdömesblankett". Enligt planeringen ska regelbundna träffar genomföras då lärarna diskuterar elevernas kunskapsutveckling.

Enligt lärarna görs inte några analyser. "Nej vi har inte pratat om detta på ett systematiskt sätt. Vi riktar oss i första hand mot enskilda elever och inget sammanställs på någon annan nivå". Representanter för elevhälsan uppger att deras uppfattning är att det inte finns några sammanställningar på skolenhetsnivå i grundsärskolan och att de inte är involverade i resultaten eller i något analysarbete. Enligt lärarna utvärderar de var och en av eleverna, men inte på ett samlat och systematiskt sätt. "Det är inte strukturerat och planerat utan mer ad hoc". När lärarna som bara undervisar elever i grundsärskolan utvärderar blir det enskilda elevens prestationer som utvärderas. Hur det blir för gruppen eller andra om olika anpassningar görs diskuteras ibland men inget sammanställs och dokumenteras enligt lärarna.

Utredningen visar att rektorn inte följer upp, dvs samlar in och sammanställer, och dokumenterar grundsärskolans kunskapsresultat på skolenhetsnivå. Resultaten analyseras därmed inte av rektorn tillsammans med lärarna, övrig personal och eleverna, och ligger heller inte till grund för beslut om nödvändiga åtgärder och planering för att genomföra dessa. Att rektor inte

följer upp verksamheten som helhet innebär att han därmed inte har kunskap om utvecklingsbehoven i verksamheten. Det finns heller ingen dokumentation som visar uppföljningar eller planeringar av åtgärder för att utveckla verksamheten.

Motivering till föreläggande som ingripande

Grums kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Grums kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärninng och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Beslut

2015-07-14
17 (20)

Dnr 43 - 2015:504

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

Beslut

2015-07-14
18 (20)

Dnr 43 - 2015:504

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Kjell Ahlgren
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Jättestenskolans grundskola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Jättestenskolans grundsärskola

Jättestensskolan grundsärskola ligger i Grums kommun. Grundsärskolan tillhör samma enhet som Jättestensskolans grundskola. Skolan leds av en rektor samt två biträdande rektorer. På särskolan finns det 15 elever i årskurserna 4-9. Varav två är integrerad i grundskolan. De flesta av eleverna läser ämnen, två av eleverna läser ämnesområden. Särskolan är lokalintegrerad i nya lokaler mitt i Jättestensskolan. Ämnen som slöjd, idrott, hem och konsumentkunskap mm. genomförs i specialsalar med ämneslärare som också undervisar på grundskolan.